

Social-pedagogiska Seminariet

**HSB:s utbildningsanstalt
för småbarnsfostrarinnor**



Modernt inriktad 2-årig utbildningskurs i barnavård, psykologi och pedagogik för dem som på daghem, barnkrubbor, i barnkammarskolor, lekstugor, barntädgårdar och privata hem – ssmt med viss utbildning i sjukvård även å barnhem – vilja ägna sig åt fostran av barn i förskoleåldern.

Psykologien har förnyat vår kunskap om hur viktiga de första barnåren äro för tillvaratagandet av barnens utvecklingsmöjligheter, för grundläggandet av karaktären samt för förebyggande av felanpassning, vanart och neuroser senare i livet. Samtidigt har näringsfysiologien och den förebyggande medicinen givit oss stora möjligheter att bättre vårda även barnens kroppsliga hälsa och stärka dess vitalitet. Med allt detta har ansvaret för småbarnens vård och fostran blivit större. Såväl det offentliga som det privata intresset har även vaknat inför detta ansvar. Både i hemmen och utom hemmen väntar för kvinnlig ungdom arbetsuppgifter, som äro både intressanta och ansvarsfulla. Ett behov av psykologiskt förstående, pedagogiskt skolade och socialt inriktade arbetskrafter gör sig gällande. Socialpedagogiska Seminariet vill söka ge den bästa möjliga utbildning för dylika ansvarsfulla poster i den moderna barnvården. Undervisningen bygger i stor utsträckning på elevernas självverksamhet och intresserade fria studier. — En verksamhet för vidgad allmänbildning i uppfostringsfrågor ingår likaså i seminariets program såsom dess namn antyder. Studiecirklar för föräldrar anordnas och utbildning av ledare för dylikt folkbildningsarbete hör till seminariets närmaste arbetsuppgifter.

STYRELSE:

Fru Märta Arnesen
Rektor Ester Boman
Justitierådet Rudolf Eklund
Docent Urban Hjärne
Fru Signe Höjer
Fru Connie af Malmborg

Fru Alva Myrdal
Med. lic. Torsten Ramer
Kassör Axel Strand
Arkitekt Sven Wallander
Fru Eva Wigforss

STUDIAREKTOR:

Fru Alva Myrdal

Läsåret

är indelat i två terminer: höstterminen 15 augusti—22 december samt vårterminen 15 januari—31 maj.

Praktisk och teoretisk undervisning:

Seminariets arbete är så upplagt, att varannan termin ägnas teoretiska studier och varannan termin praktik å olika barnkammarinstitutioner.

Praktisk undervisning:

Den praktiska tjänstgöringen avser att låta eleverna i längre, sammanhängande perioder ägna sig åt vård och fostrande samvaro med barn i olika institutioner och omfattar därför vanligen under de praktiska terminerna hela dagarna till kl. 4 e. m. Denna praktik är dels förlagd till vissa av HSB:s lekstugor i Stockholm, där tillfälle ges att följa arbetet i sådana institutioner, som kombinera heldagsvård med lekskola samt med verksamhet bland skolbarn och ungdomsgrupper, samt dels till olika arter av barnvårdsinstitutioner i Stockholm: barnhem, församlingsbarnkrubba, Montessoriskola, privat barnträdgård, externat för sinnesslöa småbarn, barnsjukhusens pedagogiska verksamhet etc. En månads tjänstgöring å barnkoloni begäres vanligen av elev under sommarferie.

Under de terminer, som ägnas åt praktisk tjänstgöring, samlas eleverna en gång i veckan till pedagogisk seminarieövning (ledd av seminariets rektor, fru Alva Myrdal, eller av lektugeinspektisen, fru Märta Arnesen) varvid självständigt utförda observations- och arbetsuppgifter ute i det praktiska arbetet refereras och diskuteras. För hemarbetet under dessa terminer ges även anvisning på litteratur, som kursivt men utan tentamenstvång genomläses. Deltagande i föräldraaftnar, flick- och pojkkklubbar, föräldrastudiecirklar etc. fordras.

Teoretisk undervisning:

Under de teoretiska terminerna äro studierna ordnade med dels föreläsningar och dels självständigt arbete. Detta senare avser både tentamensläsning och individuella arbetsuppgifter i anslutning till önskad specialisering med redovisning i föredrag, referat etc. inför gruppen. Bägge arterna av självständigt arbete företages huvudsakligen på schemabunden tid inom Seminariet. Undervisning ges i följande ämnen:

Pedagogik

(*Fil. kand. fru Alva Myrdal*).

FÖRSTA ÅRET (22 tim.).

Allmän småbarnspedagogik. Disciplinfrågor: frihet och tvång, fasta vanor och förbud, straff och belöning. Uppfostran i samband med måltider, sömn, toalett. Anpassning av kraven till barnens utvecklingsgrad, behov av ro och aktivitet. Lek- och sysselsättningsmaterial. Behandling av känsloutbrott, trots, aggressivitet och blyghet. Verklighetsuppfattning och lögn. Sexualuppfostran. Barnens förhållande till kamrater och vuxna.

Pedagogik (forts.) ANDRA ÅRET (12 tim.).

De pedagogiska idéernas historia. Uppfostran hos primitiva folk. Den klassiska och medeltida bildningen. Rousseau, Locke, Pestalozzi och Fröbel. Dewey, Montessori, Decroly, Neill, Dalton- och Winnetkasystemen samt "arbetskolans" m. fl. uppfostringsystems principer. Barnkamarfostrans utveckling i olika länder. Den svenska folkskolans arbetssätt och organisation.

(Fru Märta Arnesen, inspektris för HSB:s lekstugor).

FÖRSTA OCH ANDRA ÅRET (8 tim.).

Lekstugepedagogik, arbetsorganisation etc.

(Fil. kand. fru Alva Myrdal).

ANDRA LÄSÅRET (36 tim.).

Metodik för gruppuppfostran av barn på barnkamar- och Kinderkardenstadiet. Sammanarbetning av den pedagogiska undervisningen (fruar Myrdal, Arnesen, af Malmborg samt fröken Schlyter). Arbetsordning och schema för olika typer av institutioner: lekgrupper, barnträdgårdstimmar, helgdagsavdelning, barnhotell och barnhem. Sammansättning av grupper med hänsyn till barns olika läggning. Samarbeta med föräldrar och myndigheter. Självständiga planer utarbetas av eleverna.

Praktisk småbarnspedagogik

(Dipl. Montessorilärarinnan fru Connie af Malmborg samt ex. barnträdgårdslärarinnan fröken Britta Schlyter).

FÖRSTA OCH ANDRA ÅRET (ca 350 tim.).

Undervisning i detta ämne sker företrädesvis i anslutning till praktisk observation i barnkammare. Teoretiskt ges dessutom en mera systematiserad framställning av de olika uppfostringsmetoderna. Grundläggande av fasta dagliga vanor hos barn, fostrande sysselsättningar i fri aktivitet och med särskilt material, anvisning på och tillverkning av lekmaterial, småbarnsslöjd. Barnens deltagande i praktiska hemsysslor. Naturstudium. Trädgårds- och blomsterodling för barn. Berättelsekonst, sånglekar och dramatiska lekar. Hembygds-kunskap och barnens orientering i omvärlden (genom exkursioner, illustrerade böcker etc.).

Psykologi

(Fil. kand. fru Alva Myrdal).

FÖRSTA ÅRET (38 tim.).

Barnpsykologi, disponerad som ett studium av barnens fysiska, psykiska och sociala utveckling genom olika stadier från fostertiden. Spädbarnets psykologi. *Småbarnsåldern*: särskilt språklig utveckling samt marginalen för träning av olika funktioner. Socialt och emotionellt beteende. Leken, dess former och betydelse. Intelligensen och dess mätande. Tankeliv och föreställningsvärld i denna ålder. Skolåldern: inlärningsprocessens teori, minnet. Personlighetens och karaktärens utveckling. Pubertets- och ungdomsåren: yrkesval. Barnårens spår i de vuxnas själsliv. Själsliga förändringar som sammanhånga med åldrandet.

Psykologi (forts.) ANDRA ÅRET (12 tim.).

Allmän översikt av psykologiens nutida läge, olika teorier och skolor. Differentiell psykologi, behandlande individuella olikheter mellan barnen, olika personlighetstyper. Tests, profiler och kliniska metoder för karaktärsstudier. Olikheter mellan könen.

Barnaålderns mentalhygien

(Fru Märta Arnesen, inspektris för HSB:s lekstugor).

FÖRSTA ÅRET (20 tim.).

Översikt av spädbarnsålderns, koltålderns och kindergartenålderns mentalhygien samt mentalhygieniska synpunkter på senare åldrar.

ANDRA ÅRET (20 tim.).

Grundlig observation och analys av individuella uppfostringsfall.

Barnaålderns psykologi

(Dr. Torsten Ramer).

ANDRA ÅRET (38 tim.).

Genomgång av olika barn typer inom grupperna: A. Intelligens- och sinnesdefekta barn. B. De vanligaste psykiska sjukdomsformerna. C. Psykopatier ("problembarn" i inskränkt bemärkelse). D. Miljöskadabarn. — Psykisk hälsovård: allmänna synpunkter och möjligheterna att genom uppfostran förebygga en sjuklig eller felaktig utveckling beaktas under hela serien. Specialföreläsningar inom detta ämne ges av dr. B. Kågen: Talrubbingar, 5 tim.

Social orientering

(Byråchefen i Socialstyrelsen, dr. Alf Johansson).

FÖRSTA ÅRET (16 tim.).

Barnens sociala miljö. Det moderna samhällets uppkomst: industrialisering, stadsbebyggelse, arbetsfördelning, spec. kvinnoarbete. Inkomst-, närings- och bostadsförhållanden i olika befolkningsgrupper. Sociala rörelser. Den nutida svenska socialpolitiken med särskild hänsyn till dess inriktning på barnen.

Socialpsykologi

(Fil. kand. fru Alva Myrdal).

FÖRSTA ÅRET (4 tim.).

Grupp- och masspsykologiska företeelser. Olika miljöers inflytande på barn: barnen i olika samhällsklasser och familjemiljöer. Familjpsykologi, barnets relationer till familjen.

Social barnavård

(Fru Elsa Malmroth).

ANDRA ÅRET (20 tim.).

Barnavårdslagstiftningen och organisationen av samhällets barnavård. Institutioner för barns vård och fostran: offentliga, kooperativa och privata, deras organisation, finansiering och sociala uppgifter.

Medicinsk barnavård

(Docent Urban Hjärne).

FÖRSTA ÅRET (16 tim.).

Barnets kroppsliga utveckling. Tecken på ostörd hälsa. Faktorer som befrämja och faktorer som hindra den normala tillväxten och utvecklingen. Uppfödning av friska barn: bröst- uppfostran och amningsteknik, flaskuppfostran, uppfostran efter spädbarnsåret. De vanligaste sjukdomssymptomen hos barn. Näringsfysiologiska krav på barnens kosthåll.

Hälsovård och smittbekämpande

(Docent Rolf Bergman, överläkare vid Stockholms Epidemisjukhus).

ANDRA ÅRET (16 tim.).

Den personliga hygien, den allmänna hälsovården i stora drag: bostadshygiene, livsmedelshygiene och den allmänna renhållningen. Klädedräktens hygien. Friluftslivets, badets och kroppsövningarnas hygien. Samhällets organ för upprätthållande av rätt hygienisk standard. De av brister i hygieniskt avseende orsakade individuella och samhälleliga skador (sjukdomarna). Huvudvikten på de vanligaste smittsamma sjukdomarna, deras orsaker, spridningssätt och igenkännande. Samhällets och individens åtgärder till förebyggande och bekämpande av smitta bland barn och vuxna. Tillämpliga delar av hälsovårdslagarna och epidemilagen.

Praktisk barnavård

(Sophiasystemen Margit Jonsson, tillika internatets förestånd.)

FÖRSTA OCH ANDRA ÅRET.

Samaritkurs. Ledare av studiebesök.

Huslig ekonomi

(Skolkökslärarinnan fru Gulli Adrian-Holmström).

FÖRSTA ÅRET (52 tim. jämte praktik en dag var tredje vecka).

Födoämneslära, hemvård, uppköp, matlagning (särskilt för barn). Ändamålsenlig kost för friska barn inom olika budgetram. Analys av gängse matsedlar för att i en daglig måltid för barnen kunna infoga det nödvändiga tillskottet av skyddande näringsämnen.

ANDRA ÅRET (timantal som första året).

Uppgörande av matsedlar för barnavårdsinstitutioner. Ändamålsenlig kost för sjuka barn. Orgaisering av tvätt och annat husligt arbete. Ekonomisk anstaltsdrift. Bokföring.

Språkbehandling

(Docent Örjan Lindberger).

FÖRSTA ÅRET (20 tim.).

Muntlig och skriftlig framställningskonst, diskussions- och sammanträdesteknik.

Rytmik

(Fröken Karin Fredaa, dipl. Dalcrozelärarinna).

FÖRSTA OCH ANDRA ÅRET (1 tim. per vecka).

Utbildning i dels rytmik för eleverna själva, dels rytmik för småbarn, med solfège och sång, särskilt tillrättalagd för att vara värdefull även ur psykisk hälsovårdssynpunkt.

Musik och sång

(Musiklärare Knut Brodin).

FÖRSTA OCH ANDRA ÅRET (3 tim. per vecka).

Undervisning i småbarnssång och vissång samt olika musikinstrument som piano, mandolin, lillsittra, tonett, spelpipa (blockflöjt) munspel o. a.

Slöjd

(Slöjdläraren vid Stockholms Folk-skolor, Sewed Pålson).

FÖRSTA ÅRET (2 tim. per vecka).

Verktys- och materialkännedom, träslöjd, tillverkning av lekmaterial.

Konstnärliga övningsämnen

(Konstnären Gustaf Ambe).

ANDRA ÅRET (2 tim. per vecka).

I teckning, målning, modellering och slöjd ges handledning med särskild hänsyn till barnens fria skapande. Tillverkning av lekmaterial.

Handarbete

(Fru Birgit Lenartsson, ex. Högre Konstindustriella skolan).

FÖRSTA ÅRET (2 tim. per vecka).

Handarbete för småbarn (även leksaksdjur och dockor) samt för flickor i eftermiddagshem. Barnkläder, persedelvård. Varje elev bör utföra en uppsättning barnkläder efter egna mönster med särskild hänsyn till klädernas lämplighet ur hygienisk, pedagogisk och estetisk synpunkt.

ANDRA ÅRET (2 tim. per vecka).

Handledning i "fri syning" med hänsyn till barnens fria skapande; konstnärliga och barnpsykologiska synpunkter.

(Teckningslärarinnan vid Strängnäs Småskolläraryrkesseminarium fru Siri Faith-Ell).

Enstaka specialföreläsningar

komma att anordnas i skilda ämnen: så t. ex. föreläser med dr. Andrea Andréen vid början av varje kurs i *sexualhygien* och dr. Torsten Ramer i personlig *själshygiene*.

Undervisnings- och inackorderingskostnader.

Större delen av eleverna beräknas under utbildningstiden bo på Seminariets internat på Kungsklippan i Stockholm i för ändamålet inredda lokaler, där vardagsrum, bibliotek etc. finnas i anslutning till föreläsningssal och elevrum. Utom kursavgiften, 200 kr. per termin, samt en examensavgift av 25 kr., betalas helinackordering med 2.175 kr. för hela kursen, ca 20 mån. I helinackordering ingår utom eget rum m. m. tvätt samt kost. Då inackorderingskostnaden kunnat hållas så lågt, beror detta på att vissa kostnader för de praktiska terminerna betalas av lektugorna som vederlag för det arbete eleven utfört under denna tid. Under månaderna på sommarkoloni erhålles helt fritt vivre. Totalkostnaden för hela kursen om 20 månader blir alltså för eleven 3.000 kr. För elever med hem i Stockholm kan denna summa minskas med en viss beräknad hyreskostnad; måltiderna intas däremot gemensamt, bl. a. med hänsyn till deltagande i det praktiska arbetet.

Bibliotek med all svensk litteratur på barnpsykologiens och barnavårdens område finnes jämte en vald samling utländsk speciallitteratur. Kursböcker samt material till de arbeten, som av eleverna förfärdigas för egen räkning, bekostas däremot av eleverna. Kostnaderna för hittillsvarande kurser uppgått till ca 100 kr. Dessutom erlägges vid kursens början 10 kr. för röntgenfotografering.

Om elev avbryter kursen under pågående termin, äger hon återfå ev. förskottsvis erlagd inackorderingsavgift men ej terminsavgift.

Inträdesfordringarna

äro att ha fyllt 20 men ej 30 år, vara fullt frisk, ha avlagt realskoleexamen eller högre examen eller äga därmed jämförliga kunskaper, vidare ha ungefär $\frac{1}{2}$ års praktik i spädbarnsvård eller barnsjukvård, någon tids praktik med barngrupper i lekskoleåldern samt framförallt att ha visat verklig fallenhet för detta socialt och psykologiskt betonade arbete. All slags praktisk förutbildning (barnavård, sjukvård, husligt arbete, scoutledar- och ungdomsarbete, etc. är värdefull som grundval för studierna).

Nya kurser börja den 15 augusti 1940 och den 15 januari 1941, den 15 augusti 1942 och 15 januari 1943. Till ansökan böra fogas meritförteckning, betyg, åldersbetyg samt foto.

Förfrågningar besvaras och anmälningar emottagas under adress Socialpedagogiska Seminariet, Kungsholmsgatan 11, Stockholm.

Mottagningstid: vardagar kl. 12.30—13.30.

Telefoner: 53 59 20 expeditionen, ankn. föreståndarinnan, som träffas även å tel. 53 59 80.

53 59 50 lärarrummet (rektor).

53 59 80 eleverna.



Interiör av föreläsningssal